

SAKRALNI I KULTURNI BISERI OTOKA BRAČA

Samostani otoka Brača, Galerija umjetnina "Branko Dešković" Bol, Zagreb 1993, str. 167.

Pred nama je lijepo opremljena, bogato ukrašena fotografijama i na najboljem bijelom papiru tiskana knjiga o bračkim samostanima. Osim Galerije umjetnina "Branko Dešković" iz Bola, izdavač je i Fond za kulturu općine Brač iz Supetra. Knjigu je znalački uredio Ivan Marinković, a tehnički dotjerao Ivan Mišetić. Izvorne članke za ovu knjigu napisali su Ivan Marinković, Nikola Miličević, Tomislav Bužančić i Leo Rendić, a preuzeti su tekstovi don Nikole Miličevića, Ivana Ostojića i Stjepana Kراسića.

Urednik je odlučio da na jednom mjestu, slikom i riječju, sabere sve ono najbolje što je o bračkim samostanima dosad napisano i fotografijom uvijekovječeno. U tu je svrhu u uvodnom prikazu pokušao dati kratki pregled dosadašnjih napora da se iz zaborava izvuku neprocjenjive sakralne i kulturološke vrijednosti bračkih samostana, koji kao zvijezde nadsvođuju kamenjar i siromaštvo svjetovne otočke rubnosti i odbačenosti. Arheološka istraživanja tek daju naslutiti skriveno bogatstvo ostataka nekadašnjih samostana koji mora da su bili brojni. Tako brački kroničar Andrija Cicarelli navodi postojanje barem sedam samostana. Ipak, prvi poznati samostan je onaj benediktinaca u Poveljima, sagrađen na mjestu starokršćanske bazilike. O tom samostanu u knjizi je donesen pretisak studije Ivana Ostojića "Benediktinska opatija u Poveljima", što je bila objavljena u *Bračkom zborniku* 1940. godine.

Danas su na žalost na Braču u funkciji samo dva samostana: Bolski i Sumartinski. O prvome je opširno i sebi svojstvenom znanstvenom upućenošću - pokazavši da se može i o povijesnim zbivanjima pisati lijepim i dojmljivim jezikom - izvijestio dominikanac Stjepan Kراسić, a o drugome Ivan Marinković, posve kratko. Kراسićev je tekst preuzet iz *Spomenice Dominikanskog samostana u Bolu*, koja je objavljena u povodu proslave 500-te godišnjice toga samostana.

Ipak, najveći dio ove vrijedne knjige posvećen je prosjačkim samostanima, koji zacijelo predstavljaju posebno značajan isječak bračke kulturne, duhovne i gospodarske povijesti, inače nedovoljno poznate široj kulturnoj javnosti. U tu skupinu ulaze građevine bivših samostana pustinjaka u Blacima i na području Murvice. Zato je uvršten pretisak knjige pretposljednog upravitelja u Blacima don Nikole Miličevića *Povijesne crtice Pustinja Blaca* iz 1896. godine, kao i pravilnik *Uprava Pustinja Blaca* iz 1907. godine. Tu je još i vrlo stručna prosudba Tomislava Bužančića o arhitektonskim i građevinskim obilježjima sklopa objekata Pustinja Blaca i sjećanja Lea Rendića na don Niku Miličevića. Ne treba naravno preskočiti ni

uspomene Nikole Miličevića, poznatog hrvatskog književnika, na njegovo doista često boravljenje u Blacima. Novost je svakako opširan tekst i priopćenje Ivana Marinkovića o ruševnim ostacima samostana na području Murvica, što je jamačno poglavita novost ove značajne publikacije.

Kao što se iz sadržaja i suradnika knjige jasno vidi, riječ je o ozbiljnu radu i vrijednu prinosu - premda ima samo informacijsku svrhu - s kojima bi trebalo upoznati šire krugove kulturnih i crkvenih djelatnika. To knjiga svakako zaslužuje, pa je svima preporučujemo na čitanje i stalno prelistavanje.

Željko Mardešić

UREDNIŠTVO JE PRIMILO

Andrija NIKIĆ, *Hercegovački franjevački mučenici 1524-945*, Franjevačka knjižnica u Mostaru, Mostar 1992, 271 str.

Martin PLANINIĆ, *Fra Tomislav Filipović žrtva klevete*, Tomislavgradske ratne novine TRN, Šuica 1993, 147. str.

Mirko VIDOVIĆ, *Drijenove svirale*, (Zbirka pripovijesti - mala lirski povjesnica) Matica hrvatska, ogranak Livno, Livno 1993, 145 str. Narudžbe: Matica hrvatska, ogranak Livno, Trg kralja Tomislava 1, 80101 Livno, cijana: 5, - DM

Božidar NAGY, *Lurd. Susret neba i zemlje*, Biskupski ordinarijat Đakovo 1993, 164 str. Narudžbe: U PRAVI TRENUTAK, 54400 ĐAKOVO, pp 51. Kod istog izdavača izašla su i slijedeća izdanja:

Annette di ROCCA, *Antun. Svetac cijelog svijeta*. Kratak životopis sv. Antuna Padovanskog i pripadne molitve, Đakovo 1993, 32 str.

Walter WANNER, *Želiš li ozdraviti? Pomoć i liječenje u dušobrižničkoj terapiji - primjeri iz Isusove prakse*, Đakovo 1993, 140 str.

Christa MEVES, *Biblija nam odgovara u slikama. Dubinsko-psihološka tumačenja teksta u odnosu na životna pitanja danas*, Đakovo 1993, 184 str.

Christa MEVES, *Mali vodič za psihoterapeute. Osnovna pravila za susret s onima koji traže savjet i pomoć*, Đakovo 1993, 144 str.

Ivan ZIRDUM, *Igrokazi*. Treći svezak, Đakovo 1993, 252 str.

Alfonso d'AMATO, *Nacrt jednog sveca*, Đakovo 1993, 116 str.